

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 9.12.2020 r.
COM(2020) 788 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Europejski Pakt na rzecz Klimatu

1. Wprowadzenie

Unia Europejska jest zdeterminowana, by przeprowadzić przyspieszeniu działań na rzecz klimatu i środowiska na wszystkich frontach. W grudniu 2019 r. Komisja Europejska przedstawiła Europejski Zielony Ład¹ – nasz plan przekształcenia UE w sprawiedliwe, zdrowe, trwałe i dobrze prosperujące społeczeństwo. Plan ten zakłada utworzenie odpornej gospodarki, która działa na rzecz ludzi i przyrody, osiągnięcie neutralności pod względem emisji gazów cieplarnianych oraz oddzielenie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i zanieczyszczenia.

Pięć lat po porozumieniu klimatycznym z Paryża i Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030² możemy stwierdzić, że nie działaliśmy wystarczająco szybko, aby zapobiec nieodwracalnej i katastrofalnej zmianie klimatu. Naukowcy twierdzą, że musimy pilnie podjąć działania, aby mieć szansę na osiągnięcie celów klimatycznych z Paryża, w szczególności musimy ograniczyć globalne ocieplenie do znacznie poniżej 2 °C oraz kontynuować wysiłki na rzecz ograniczenia tego ocieplenia do 1,5 °C. W tym celu musimy przyspieszyć nasze działania, aby **zmienić sposób w jaki traktujemy przyrodę**, chronić zdrowie i dobrostan ludzi przed zagrożeniami związanymi z klimatem i środowiskiem oraz zapewnić kolejnym pokoleniom **zdrową, prosperującą planetę**.

Europejski Zielony Ład jest odpowiedzią nie tylko na apele naukowców, ale także na **żądania obywateli dotyczące podjęcia bardziej zdecydowanych działań**. Z badań opinii publicznej wynika, że dziewięciu na dziesięciu Europejczyków uważa zmianę klimatu za poważny problem³ oraz twierdzi, że ochrona środowiska jest dla nich osobiście bardzo ważna⁴. Wiele rozwiązań przedstawionych w Zielonym Ładzie może przynieść pożądany efekt jedynie wówczas, jeśli zostaną zaprojektowane w sposób społecznie sprawiedliwy i uczciwy oraz gdy oprócz polityki rządowej i regulacji swoją rolę odegrają również obywatele, społeczności, przedsiębiorstwa i organizacje.

Dlatego też Komisja Europejska uruchamia Europejski Pakt na rzecz Klimatu w celu zapewnienia, aby każdy mógł pomóc w budowaniu bardziej ekologicznej Europy i wspierać realizację celów zrównoważonego rozwoju. Pakt na rzecz klimatu, zaproponowany w wytycznych politycznych przewodniczącej Komisji Europejskiej, zbliży „regiony, społeczności lokalne, społeczeństwo obywatelskie, przemysł i placówki edukacyjne. *Wspólnie opracują one szereg zobowiązań mających na celu doprowadzenie do zmiany zachowań, począwszy od osoby fizycznej, a skończywszy na największych przedsiębiorstwach wielonarodowych*”.⁵

¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_pl

² <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

³ Specjalne badanie Eurobarometr nr 490 Climate Change [Zmiana klimatu] (2019): https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_pl

⁴ Specjalne badanie Eurobarometr nr 501: Attitudes of European citizens towards the environment [Postawy obywateli Unii wobec środowiska naturalnego] (2020): https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2257_92_4_501_ENG

⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_pl.pdf

Pakt na rzecz klimatu zapewni przestrzeń dla wspólnej pracy na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu i degradacji środowiska oraz wykorzystania możliwości, które wiążą się z decydującymi działaniami i zrównoważonymi trybami życia. Pakt zjednoczy ludzi ze wszystkich środowisk w celu lepszego zrozumienia wyzwań, zachęcenia wszystkich Europejczyków do uczestnictwa w prowadzonych działaniach i czerpania z nich korzyści, opracowywania małych i dużych rozwiązań oraz wywołania i zwiększenia skali pozytywnych zmian. **Z upływem czasu Europejski Pakt na rzecz Klimatu będzie się rozwijał i ewoluował**, napędzany przez zaangażowanie i kreatywność wszystkich obywateli i zainteresowanych stron, które staną się jego częścią.

Pakt wzmocni pozycję wielu ludzi w Europie, którzy podzielają te aspiracje i są gotowi wnieść swój wkład i dotrzeć do tych, którzy do tej pory byli mniej zaangażowani. W trakcie konsultacji publicznych przeprowadzonych w celu nadania kształtu paktowi Komisja otrzymała ponad 3 500 uwag, w tym wiele od obywateli wszystkich 27 państw członkowskich UE i spoza UE.⁶ Komisja będzie nadal wsłuchiwać się w głos obywateli, społeczności, społeczeństwa obywatelskiego, przedsiębiorstw i innych zainteresowanych stron.

1.1. Dlaczego wprowadzamy Europejski Pakt na rzecz Klimatu?

Kryzys klimatyczny nie jest problemem przyszłości – my, ludzie, zmieniliśmy już klimat Ziemi i zdegradowaliśmy większość jej ekosystemów. Ostatnie pięć lat było najcieplejszymi w historii. Skutki zmiany klimatu są obecnie bezsporne: na całym świecie nasilają się susze, pożary lasów, burze, powodzie i inne ekstremalne zdarzenia pogodowe. Ma to duży wpływ na tendencje demograficzne. Jeśli nie zdołamy pilnie zmniejszyć naszego śladu ekologicznego i emisji, zmiana będzie bardziej radykalna, o nieprzewidywalnych konsekwencjach. Jej skutki zasadniczo zmieniają nasz świat, w pierwszej kolejności uderzając w najsłabsze grupy na świecie i w naszych społeczeństwach⁷.

Instytucje UE mają do odegrania ważną rolę w kształtowaniu polityki i prawodawstwa w celu wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu. Komisja zaproponowała ostatnio również bardziej ambitny cel w zakresie redukcji emisji na następne dziesięciolecie⁸ oraz przedstawiła swoje podejście do zrównoważonego rozwoju i celów zrównoważonego rozwoju⁹.

Nie zaczynamy jednak od zera. **Pakt na rzecz klimatu będzie stanowił rozwinięcie wielu istniejących inicjatyw, sieci i ruchów.** Młodzi działacze na rzecz klimatu przyciągnęli uwagę świata i ukształtowali dyskusję na temat zmiany klimatu. W ramach Porozumienia

⁶ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact/public-consultation>

⁷ Overview of natural and man-made disaster risks the EU may face [Przegląd zagrożeń związanych z klęskami żywiołowymi i katastrofami spowodowanymi przez człowieka, z którymi może się zetknąć UE] – publikacja na temat tego, w jaki sposób państwa członkowskie i UE oceniają takie zagrożenia i radzą sobie z nimi, m.in., w zakresie zmiany klimatu. Unijny Mechanizm Ochrony Ludności wspiera koordynację pomocy państw członkowskich w sytuacjach nadzwyczajnych: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en

⁸ Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli, COM(2020) 562 https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/2030_ctp_pl

⁹ Delivering on the UN's Sustainable Development Goals – A comprehensive approach [Realizacja celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju – kompleksowe podejście], 17 listopada 2020 r., SWD(2020) 400 final.

Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii¹⁰ samorządy terytorialne odgrywają wiodącą rolę na szczeblu gminnym, często wykazując się większą ambicją i konkretnymi działaniami niż rządy krajowe w zakresie angażowania obywateli i zainteresowanych stron na swoich terytoriach. Europejska platforma zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym¹¹ i wielostronna platforma na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju¹² zgromadziły strony zainteresowane możliwościami zmiany sposobu produkcji i konsumpcji. Sojusze przemysłowe i inne inicjatywy związane z biznesem również pomogły określić potrzeby i znaleźć odpowiednie rozwiązania dla przemysłu podczas angażowania się w transformację ekologiczną.

W duchu Europejskiego Zielonego Ładu Komisja, jako instytucja, jest również zobowiązana do tego, aby dawać przykład i stać się neutralną dla klimatu do 2030 r. Szczegółowy **plan ekologizacji Komisji Europejskiej, nasze własne zobowiązanie instytucjonalne**, planowany jest na początek 2021 r.¹³

Zasadniczą rolę w opracowywaniu i propagowaniu rozwiązań niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów UE w zakresie klimatu odgrywają badania naukowe i innowacje¹⁴. Zarówno przedsiębiorstwa, duże korporacje, jak i małe firmy przyjmują nowe modele biznesowe i wdrażają innowacyjne technologie, aby działać w sposób bardziej zrównoważony. Wspólnotowe projekty energetyczne w całej UE przyczyniają się do wprowadzania odnawialnych źródeł energii, wspierają uczestnictwo i angażują obywateli¹⁵. Partnerzy społeczni opracowują wspólne rozwiązania w celu zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej.

Ograniczenie emisji i przystosowanie się do zmienionego klimatu będzie wymagało od nas wszystkich zmiany nawyków. Wiele z tych zmian poprawi sposób, w jaki żyjemy, poruszamy się, chłodzimy lub ogrzewamy nasze domy, produkujemy i konsumujemy. Duża część potrzebnej wiedzy i wiele sprawdzonych rozwiązań już istnieje. Rozwiązania te mogą pochodzić od organizacji lub osób fizycznych, zarówno bezpośrednio (nasze zachowanie i aktywność w naszych społecznościach), jak i pośrednio (zachęcanie partnerów, przedsiębiorców lub liderów politycznych do podejmowania działań w dziedzinie klimatu). Pakt na rzecz klimatu nada takim rozwiązaniom znaczenie i zwiększy ich widoczność celem zainspirowania innych.

Pandemia COVID-19 uwiarydomiła, jak kruche są nasze społeczeństwo i gospodarka w obliczu wstrząsów systemowych. Zmiana klimatu i degradacja środowiska naturalnego to kolejne poważne wstrząsy, które pojawiają się na całym świecie, równie pilne i zagrażające

¹⁰ <https://www.covenantofmayors.eu>

¹¹ <https://circulareconomy.europa.eu/platform>

¹² https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en

¹³ Plan będzie opierać się na pracach podjętych przez Komisję w ramach wdrażania systemu ekozarządzania i audytu (EMAS) od 2005 r. https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.

¹⁴ „Horyzont 2020”: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

¹⁵ „Energy communities: an overview of energy and social innovation” [Społeczności energetyczne: przegląd innowacji energetycznych i społecznych] https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf

naszemu zdrowiu i dobrobytu. Oczekuje się, że aby odpowiedzieć na kryzys związany z COVID-19, w ciągu najbliższych dwóch lat rządy **na całym świecie wydadzą około 10 bln EUR¹⁶ pożyczonych od przyszłych pokoleń**. Jest to dobry moment na ochronę naszego klimatu i przyrody oraz na skierowanie tych wydatków na odbudowę społeczeństwa zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Może się wydawać, że wiele rozwiązań potrzebnych do wyjścia z kryzysu związanego z COVID-19 i do walki ze zmianą klimatu zależy głównie od działań rządu, ale wiele zależy również od naszych codziennych decyzji. Pakt na rzecz klimatu pozwoli wykorzystać ten moment i potencjał działań indywidualnych i wspólnotowych, aby pomóc Europie w odbudowie.

1.2. Czym jest pakt na rzecz klimatu?

Europejski Pakt na rzecz Klimatu jest inicjatywą Komisji służącą zaangażowaniu różnych zainteresowanych stron i społeczeństwa obywatelskiego w celu zobowiązania ich do działań w dziedzinie klimatu i bardziej zrównoważonych zachowań. W ramach pakietu **ludzie i organizacje będą mogli dowiedzieć się o zmianie klimatu, opracować i wdrożyć rozwiązania oraz nawiązać kontakty z innymi w celu zwielokrotnienia wpływu tych rozwiązań**. Pakt stworzy żywą **przestrzeń** do wymiany informacji, debaty i działań w związku z kryzysem klimatycznym. Ponadto **zapewni wsparcie** europejskiemu ruchowi na rzecz klimatu, aby mógł się on rozwijać i umacniać.

Europejski Pakt na rzecz Klimatu będzie skoncentrowany na **rozpowszechnianiu wiedzy i wspieraniu działań**.

W momencie jego wprowadzenia pakt będzie zachęcał ludzi i organizacje do uczenia się i podejmowania konkretnych działań poprzez występowanie w roli ambasadorów paktu na rzecz klimatu. W pierwszym roku zakres działań w ramach paktu zostanie rozszerzony, aby zapewnić również możliwość inicjowania i przyłączania się do zobowiązań dotyczących klimatu, wymiany doświadczeń, a także zbadania łącznego wpływu wspólnych działań. W związku z tym, że pakt na rzecz klimatu będzie inicjatywą otwartą, będzie on oferował różnorodne możliwości zaangażowania, dostosowane do potrzeb jego zwolenników.

Realizację paktu będzie wspierał specjalny sekretariat pod kierownictwem Komisji Europejskiej. Kierując się zasadami wielojęzyczności, włączenia społecznego i uczestnictwa, począwszy od 2021 r. sekretariat będzie pomagał Komisji w następujących czynnościach:

- **działania informacyjne i komunikacyjne** skierowane do osób już zaangażowanych w działania w dziedzinie klimatu, jak również do osób „obojętnych” lub „trudno dostępnych”, określanie i prezentowanie dobrych praktyk, które mogą pomóc w przyspieszeniu niezbędnych zmian, oraz zarządzanie platformą internetową paktu, która będzie ewoluować w miarę rozwoju paktu;
- **nawiązywanie** kontaktów z obywatelami i zainteresowanymi stronami oraz ułatwianie znaczącego uczestnictwa, tworzenie sieci kontaktów i współtworzenie działań, np.

¹⁶ <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor>

poprzez uchwycenie lokalnych narracji, opowieści i pozytywnego nastawienia do działania w dziedzinie klimatu oraz (współ)organizowanie różnego rodzaju wydarzeń sprzyjających uczestnictwu. Centrum wiedzy działające w ramach paktu będzie wspierać inicjatywy klimatyczne, oferując wiedzę specjalistyczną i wzajemne wsparcie;

- **wspieranie** w tworzeniu systemu zarządzania paktem i jego realizacji, zapewnienie powiązań z odpowiednimi inicjatywami, grupami i instytucjami¹⁷ ocena i ożywianie inicjatywy.

Sukces paktu można mierzyć liczbą zobowiązań lub ambasadorów. Co ważniejsze, jego sukces znajdzie odzwierciedlenie w poziomie akceptacji lub zapotrzebowaniu na inicjatywy dotyczące klimatu i środowiska w całym społeczeństwie.

2. Świadomość

Zmiana klimatu zachodzi tu i teraz. Susze, pożary lasów, podnoszenie się poziomu mórz i oceanów, degradacja gruntów i masowe powodzie już teraz w taki czy inny sposób wpływają na nasze życie. Skutki mogą być bezpośrednie, np. wpływ na zdrowie, zniszczenie mienia, zniszczenie dziedzictwa kulturowego, utrata upraw, lub pośrednie, np. migracja spowodowana zmianą klimatu, zagrożenia w dziedzinie bezpieczeństwa żywnościowego lub zakłócenie przepływów handlowych i inwestycyjnych. Chociaż wszyscy są zagrożeni, skutki te uderzają bardziej w ubogich i słabszych. Wiąże się to z istotnymi kwestiami dotyczącymi sprawiedliwości, demokracji, równości i solidarności.

Pomimo zakresu i powagi zmiany klimatu nadal istnieją **osoby zaprzeczające zmianie klimatu, powątpiewające w nią i opóźniające działania**. Ważne jest zaangażowanie się w konstruktywny i otwarty dialog oparty na dowodach naukowych. Uzyskanie faktów jest kluczowym pierwszym krokiem w walce z dezinformacją i mitami. Mówienie o przyrodzie i zmianie klimatu w sposób klarowny to skuteczne zaproszenie do działania: w domu, w szkole, w serwisach informacyjnych oraz w miejscu pracy.

Pakt przyczyni się do **rozpowszechnienia wiedzy na temat działań w dziedzinie klimatu**, które są naukowo uzasadnione i stanowią praktyczną podstawę do dokonywania codziennych wyborów. Wraz z organizacjami pragnącymi przyłączyć się do paktu Komisja opracuje i udostępni różnorodne materiały informacyjne dostępne dla wszystkich oraz narzędzia pozwalające na wprowadzenie paktu w życie. Pakt będzie opierał się na bogactwie i różnorodności inicjatyw już istniejących w Europie, prezentował istniejące rozwiązania w celu zainspirowania i przekazania wiedzy, a także będzie pomagał sieciom złożonym z osób i społeczności działających na rzecz klimatu w realizacji ich własnych ambicji związanych z klimatem lub łączeniu sił z innymi.

Komisja będzie w dalszym ciągu rozwijać i podnosić świadomość w tym zakresie poprzez:

- przyjmowanie **ambasadorów paktu na rzecz klimatu** o różnym pochodzeniu i profesji. Ambasadorzy zaangażują się w działania w dziedzinie klimatu i wezmą

¹⁷ Takimi jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów.

udział w debatach z ludźmi w swoich społecznościach i sieciach na temat możliwości działania. Będą wyjaśniać, dlaczego te działania są pilne, dlaczego liczy się udział każdej osoby. Komisja zapewni ambasadorom status ambasadora, materiały informacyjne i możliwości tworzenia sieci kontaktów, a także pomoże im rozszerzyć ich zasięg w Europie i poza nią;

- przełożenie **naukowo uzasadnionych informacji na możliwości działań**, które przynoszą ludziom i społecznościom natychmiastowe, wielorakie korzyści, np. poprzez pilotaż inicjatywy polegającej na zachęcaniu naukowców zajmujących się klimatem do odwiedzania szkół lub instytucji szkolnictwa wyższego, do których kiedyś uczęszczali. Komisja będzie poszukiwać sposobów na udostępnienie wyników badań szerszej opinii publicznej, przyjmując wytyczne dotyczące finansowanych przez UE projektów badawczych, które będą realizowane w ramach działań w zakresie rozpowszechniania informacji i komunikacji;
- **promowanie wiedzy na temat klimatu oraz wprowadzanie nauki o klimacie i rozwiązań w zakresie klimatu do programów edukacyjnych** w szkołach, instytucjach kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwie wyższym i w ramach uczenia się przez całe życie:
 - Nowa unijna koalicja na rzecz edukacji dla klimatu¹⁸ zgromadzi wiedzę ekspercką, zapewni zasoby na potrzeby tworzenia sieci kontaktów oraz będzie wspierać kreatywne podejście wraz z nauczycielami, uczniami i studentami¹⁹.
 - Komisja mobilizuje swoje społeczności korzystające z eTwinning i europejskiej platformy internetowej dla szkół School Education Gateway, skupiające kilka tysięcy nauczycieli i szkół, oraz powstającą sieć Blue Schools, aby promować ekologiczną edukację, umiejętności i zmianę zachowań.
 - Kącik edukacyjny Komisji²⁰ wniesie swój wkład poprzez zapewnienie dzieciom, młodzieży i nauczycielom materiałów edukacyjnych opracowanych przez instytucje UE, a Europejski Portal Młodzieżowy²¹ pomoże podnieść świadomość młodych ludzi w zakresie paktu na rzecz klimatu i wezwać ich do działania.
 - Komisja zaproponuje również europejskie ramy kompetencji, aby pomóc w rozwijaniu i ocenie wiedzy, umiejętności i postaw w zakresie zmiany klimatu i zrównoważonego rozwoju.
- **obalanie mitów dotyczących klimatu oraz przeciwdziałanie negowaniu zmiany klimatu i przekazywaniu informacji wprowadzających w błąd**, bazowanie na

¹⁸ Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0625&qid=1607009317916&from=PL>

²⁰ https://europa.eu/learning-corner/home_pl

²¹ https://europa.eu/youth/EU_pl

wnioskach wyciągniętych z pandemii COVID-19. W tym celu Komisja wykorzysta swój plan działania na rzecz zwalczania dezinformacji²² oraz odpowiednie działania określone w europejskim planie działania na rzecz demokracji.²³

- prowadzenie **spotkań i wydarzeń w trybie online i offline** w różnych językach UE i skierowanych do różnych grup odbiorców, aby zaszczepić poczucie wspólnoty celowej w dziedzinie klimatu. Ludzie z każdego zakątka Europy mają do przekazania wspaniałe historie związane z klimatem: pakt będzie wspierał i zachęcał do wymiany i dialogu na szczeblu lokalnym i regionalnym w celu zebrania tego bogactwa doświadczeń jako podstawy inspirującej do działań. Pakt będzie opierał się również na zwiększonym wykorzystaniu wydarzeń internetowych jako tanich, niskoemisyjnych i bardziej sprzyjających włączeniu społecznemu alternatyw w celu zwiększenia świadomości na temat kryzysu klimatycznego i związanych z nim możliwości. Komisja będzie co roku organizować **wydarzenie**, podczas którego podsumuje postępy i będzie promować pomysły, działania i rozwiązania;
- zachęcanie do działań, które uwzględniają zrównoważony rozwój społeczny, dobrostan społeczny, włączenie społeczne, równość, różnorodność, dostępność i przystępność cenową dla wszystkich i które mają na celu dotarcie do osób i obszarów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.
- wykorzystanie **istniejących inicjatyw z udziałem wielu zainteresowanych stron** w celu zwiększenia świadomości. Kilka istniejących platform²⁴ może pomóc w rozpowszechnianiu informacji, np. na temat wpływu zużycia i produkcji energii, budynków i zmiany klimatu, a także ułatwić wymianę doświadczeń, rozwiązań i dobrych praktyk.

Ambasadorzy Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu

Misja

Ambasadorzy paktu będą służyć za przykład w działaniach na rzecz klimatu i ochrony środowiska oraz będą pełnić rolę aktywnego pomostu pomiędzy społeczeństwem obywatelskim, zainteresowanymi stronami i Komisją Europejską.

Kto może zostać ambasadorem?

Każdy może ubiegać się o funkcję ambasadora²⁵. Organizacje mogą również zaproponować przedstawiciela, który może zostać ambasadorem w ich imieniu. Dążenie do równowagi płci wśród ambasadorów będzie miało istotne znaczenie dla oferowania

²² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation>;

²³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/edap_communication.pdf

²⁴ Np. platforma dla regionów górniczych w okresie transformacji, platforma „Czysta energia dla wysp UE”, Porozumienie Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii, Europejskie Obserwatorium Ubóstwa Energetycznego oraz otwarta platforma „Fala renowacji”. Więcej informacji na temat tych platform można znaleźć na stronie internetowej dotyczącej paktu.

²⁵ Chociaż początkowo pakt obejmował swoim zasięgiem terytorium UE, Unia uruchamia już udane inicjatywy obejmujące działania informacyjne wykraczające poza jej terytorium, takie jak Tygodnie Dyplomacji Klimatycznej UE, sprzątanie plaż i inne działania organizowane przez delegatury Unii na całym świecie, np. https://ec.europa.eu/info/events/eu-beach-cleanup-2020_en

wzorów do naśladowania w działaniach w dziedzinie klimatu.

Jak zostać ambasadorem?

Zgłoszenia można przysyłać za pośrednictwem strony internetowej paktu. Kandydaci zostaną poproszeni o krótkie opisanie zakresu swoich (planowanych) działań i swojego doświadczenia. Funkcja ambasadora jest odpowiednia dla osób, które angażują się w działania na rzecz klimatu i ochrony środowiska oraz przestrzegają wartości paktu. Ambasadorzy będą zatwierdzani w drodze obiektywnej, przejrzystej procedury opartej na zasługach i motywacji kandydatów na okres jednego roku, z możliwością przedłużenia.

Dlaczego warto zostać ambasadorem?

Nazwiska ambasadorów będą dostępne na stronie internetowej paktu oraz w kanałach mediów społecznościowych Komisji, a sami ambasadorzy będą mogli korzystać z platform i materiałów informacyjnych w ramach paktu. Powstanie sieć ambasadorów, która umożliwi im wzajemne wymiany, dyskusje i szkolenia.

3. Działania

Pakt na rzecz klimatu będzie zachęcał obywateli i organizacje do podejmowania działań, które są **demokratyczne, oparte na nauce, praktyczne, przejrzyste, umocowane lokalnie, włączające i długotrwałe**.

3.1. Zachęcanie do uczestnictwa

Wiele osób uważa, że ma zbyt mały wpływ na najważniejsze decyzje, np. dotyczące przeciwdziałania zmianie klimatu. Z doświadczeń zdobytych w ramach takich działań jak dialogi obywatelskie i zgromadzenia obywateli²⁶ wynika, że **bezpośrednie zaangażowanie ludzi w dyskusje na ważne i złożone tematy sprzyja budowaniu współodpowiedzialności, uwalnia potencjał do tworzenia innowacji technologicznych i społecznych oraz optymalizuje proces podejmowania decyzji**. Podczas gdy UE podnosi poziom ambicji swoich celów klimatycznych, pakt – poprzez inicjowanie demokratycznych debat, w których uwzględnia się różnorodne punkty widzenia obywateli – pozwoli połączyć wszystkie szczeble administracji oraz będzie stanowił pomost łączący je bezpośrednio ze społeczeństwem obywatelskim i Europejczykami.

Uczestnictwo w pakcie pozwoli dołączyć do **ruchu na rzecz klimatu** we wszystkich społecznościach i regionach Europy oraz wzmocni **więzi społeczne** dzięki wspólnym, wzajemnym i kierowanym przez społeczność działaniom w dziedzinie zmiany klimatu mającym na celu ochronę naszego zdrowia i lokalnego środowiska.

²⁶ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-climate-pact-exploratory-opinion>

Uczestnicy paktu – zarówno osoby prywatne, jak i organizacje – będą mogli zaangażować się na różne sposoby. Będą mogli na przykład **zarejestrować swoje inicjatywy i zobowiązania dotyczące klimatu** na platformie internetowej paktu na rzecz klimatu lub przyłączyć się do inicjatyw innych podmiotów. Uczestnicy paktu będą mogli wyrazić zainteresowanie działaniami innych i nawiązać z nimi kontakt, aby wspólnie opracować dodatkowe działania i wzbudzić zapał członków społeczności. Stwierdzono wyraźne zainteresowanie: ponad 80 % respondentów, którzy wzięli udział w konsultacjach społecznych w sprawie paktu na rzecz klimatu, wyraziło zainteresowanie podjęciem zobowiązania w zakresie działań na rzecz klimatu.

Zbadana zostanie możliwość nawiązania w ramach paktu współpracy z globalną kampanią i platformą „**Count Us In**”²⁷, której celem jest nakłonienie miliarda ludzi do podjęcia działań, a także z podobnymi lub uzupełniającymi inicjatywami, mającymi na celu zachęcenie ludzi do podejmowania działań w dziedzinie klimatu w codziennym życiu i udowodnienia efektów wspólnego oddziaływania poprzez podejmowanie indywidualnych działań.

W szczególności **pakt będzie stanowić zachętę dla osób młodych** do dalszej walki o to, aby kwestiom związanym z klimatem i środowiskiem nadawano na świecie największą rangę. To dla nich działania w dziedzinie klimatu mają największe znaczenie, ponieważ decyzje podejmowane dziś kształtują świat, w którym ci młodzi ludzie przeżyją swoje dorosłe życie, i który pozostawią swoim dzieciom. Aby jeszcze bardziej zwiększyć zaangażowanie w politykę klimatyczną i wesprzeć działania młodzieży w dziedzinie klimatu, Komisja będzie prowadzić regularny dialog z młodzieżą i zapewni jej istotną rolę w ramach paktu. W tym celu stworzy, wspólnie z osobami młodymi, usystematyzowany program pobudzania zaangażowania w ramach paktu.

Aby pakt stale był inicjatywą otwartą, włączającą i ambitną, osoby i organizacje pragnące do niego dołączyć poprzez zgłoszenie swojego zobowiązania muszą przestrzegać jego wartości.

Wartości określone w pakcie

1. Nauka, odpowiedzialność i zaangażowanie. Uczestnictwo w pakcie będzie wiązało się z realizowaniem pozytywnych działań w dziedzinie klimatu, a także inspirowaniem innych lub zachęcaniem ich do przystąpienia do paktu. Uczestnicy będą wносить wkład w postaci konkretnych i wiarygodnych działań opartych na wiedzy naukowej, które przynoszą wyraźne, a najlepiej wymierne rezultaty.
2. Przejrzystość. Uczestnicy paktu zobowiążą się do udostępniania innym uczestnikom paktu oraz ogółowi społeczeństwa istotnych informacji na temat swoich działań, metod i rezultatów. Dzięki temu uczestnicy i inni będą mogli śledzić postępy, wprowadzać ulepszenia, uczyć się od siebie nawzajem lub dołączać do swoich inicjatyw, a także zdobyć wiedzę na temat ogólnego wpływu podejmowanych działań.

²⁷ <https://www.count-us-in.org>

3. Nie ma miejsca na nieuczciwy zielony PR. Zobowiązania będą rejestrowane w sposób, który pozwoli potwierdzić, że zaangażowanie uczestników jest konkretne, publiczne i przejrzyste. Komisja opracuje odpowiedni sposób monitorowania postępów, z uwzględnieniem różnych poziomów kontroli w zależności od zdolności danego uczestnika²⁸.
4. Poziom ambicji i pilny charakter. Aby osiągnąć cele w zakresie klimatu i środowiska, musimy szybko i zdecydowanie zmienić ugruntowane zachowania i założenia. Choć każde, nawet najmniejsze działanie ma znaczenie, uczestnicy paktu będą również dążyć do opracowania rozwiązań o charakterze transformacyjnym, w tym wizjonerskich projektów, eksperymentów, innowacyjnych metod współpracy, a także do zdrowej konkurencji w osiąganiu jak najwyższych wyników.
5. Działania dostosowane do lokalnych warunków. Dyskusje i działania będą dostosowane do lokalnych warunków i grup docelowych. Im bliżej codziennego życia zwykłych ludzi, tym lepiej.
6. Różnorodność i włączenie społeczne. Każdy może uczestniczyć w pakcie, niezależnie od pochodzenia i zawodu²⁹. Celem paktu będzie zniesienie barier w działaniach w dziedzinie klimatu. Dotyczy to również barier wynikających z cech osobistych, takich jak płeć, wiek czy niepełnosprawność. Dzięki temu uczestnicy paktu będą mogli brać czynny udział w debatach, na przykład dotyczących przyszłości Europy. Przy opracowywaniu paktu Komisja będzie czerpać z kreatywności i różnorodności poglądów uzyskanych w ramach mechanizmów demokratycznych i partycypacyjnych.

3.2. Optymalne wykorzystanie narzędzi cyfrowych

By zwiększyć uczestnictwo pakt zakłada wykorzystanie technologii informacyjnych do opracowania **innowacyjnych sposobów zachęcania do podejmowania i realizacji zobowiązań** z uwzględnieniem konieczności zapewnienia wszystkim powszechnego dostępu³⁰. Na przykład:

²⁸ Podejście to obejmie inne istotne ramy i inicjatywy, takie jak perspektywa cyklu życia lub inicjatywa dotycząca uzasadniania twierdzeń dotyczących ekologiczności produktów przedstawiona w ramach Europejskiego Zielonego Ładu: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm

²⁹ W strategii na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 przedstawiono działania, które mają znaczenie również dla paktu: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_pl

³⁰ Europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010–2020 ma na celu zwiększenie dostępności produktów i usług dla osób niepełnosprawnych. Trwają prace nad nową strategią na rzecz praw osób niepełnosprawnych na lata 2021–2030, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym możliwość korzystania ze należnych im praw i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

- Pakt będzie promował wykorzystanie najnowszych dostępnych technologii i usług cyfrowych (takich jak czujniki, sztuczna inteligencja, dane) w celu osiągnięcia najlepszych wyników i przyspieszenia transformacji ekologicznej.
- Pakt zakłada wykorzystanie platformy internetowej i innych narzędzi cyfrowych, aby umożliwić ludziom **wprowadzanie innowacji i poszukiwanie rozwiązań w zakresie zrównoważonych zmian** w zachowaniach na poziomie indywidualnym i zbiorowym. W ramach paktu zbadane zostaną na przykład inicjatywy zakładające wykorzystanie zintegrowanych systemów informatycznych opracowanych w ramach badań finansowanych przez UE. Systemy te mogą pozwolić lokalnym społecznościom wykorzystywać telefony komórkowe do zbierania danych³¹ na temat jakości powietrza, zdrowego stanu gleby, dzikiej fauny i flory lub klimatu oraz automatycznego zestawiania ich z obserwacjami w ramach programu Copernicus³², aby skorelować dane dotyczące obywateli z szerszymi tendencjami w Europie, pomóc w podejmowaniu decyzji dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu lub skutecznych działań w zakresie ograniczenia emisji i zanieczyszczeń. Program Copernicus pokazuje, w jaki sposób nasza planeta i środowisko lokalne zmieniają się ze względu na zmianę klimatu, a także może dostarczyć obiektywnych i wiarygodnych danych na potrzeby podejmowania decyzji, podnoszenia świadomości i działań bezpośrednich.
- **Prowadzone w internecie interaktywne dialogi obywatelskie**, skoordynowane na przykład z dialogami w ramach konferencji w sprawie przyszłości Europy, będą okazją dla uczestników do przedstawienia swoich poglądów, pomysłów i oczekiwań dotyczących tego, co dla ich społeczności i codziennego życia oznacza Europa bez emisji i bez zanieczyszczeń³³.
- Komisja będzie zachęcać do tworzenia przestrzeni **umożliwiających konkutowanie na poziomie indywidualnym i zespołowym, wyznaczanie celów i informowanie o postępach**, takich jak aplikacje umożliwiające osobom i organizacjom składanie zobowiązań, a także będzie takie rozwiązania wspierać. Komisja sprawdziła już podobne mechanizmy na potrzeby imprez rowerowych Social Biking Challenge³⁴ i European Cycling Challenge.³⁵

3.3. Wykorzystywanie i wspieranie istniejących inicjatyw

Europejski Pakt na rzecz Klimatu będzie **opierał się na licznych inicjatywach, które powstają lub już istnieją, i będzie je wspierał**. W tym celu Komisja ustanowi **centrum wiedzy**, które będzie gromadzić istotne informacje i wiedzę specjalistyczną oraz udostępniać

³¹ Europejski Portal Danych gromadzi metadane dotyczące informacji sektora publicznego dostępne w krajach europejskich i również będzie istotny dla paktu. <https://www.europeandataportal.eu/pl>

³² <https://www.copernicus.eu/en>

³³ Plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby pomoże w realizacji celów paktu, np. za pomocą specjalnych inicjatyw zainteresowanych stron https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en

³⁴ <https://mobilityweek.eu/eu-initiatives/social-biking-challenge/>

³⁵ <https://civitas.eu/event/european-cycling-challenge>

je zarówno za pośrednictwem platformy internetowej paktu, jak i określonych usług pomocniczych. Centrum wiedzy będzie wspierało istniejące i powstające inicjatywy, pomagając w zwiększaniu ich skali, powielaniu sprawdzonych rozwiązań, budowaniu zdolności dzięki dostarczaniu wiedzy ogólnej i specjalistycznej oraz wykorzystywaniu zdobytych informacji w praktyce.

Centrum wiedzy w ramach paktu będzie działało wspólnie z „centrami kompetencji w zakresie **innowacji społecznych**”³⁶, które będą pomagały w zwiększaniu skali i powielaniu innowacyjnych projektów finansowanych w ramach programu UE na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych. Ma on na celu zwiększanie wiedzy na temat potencjału gospodarki społecznej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska za pomocą projektów oddolnych. Przyszły plan działania na rzecz gospodarki społecznej, który ma zostać przedstawiony do końca 2021 r., będzie również miał na celu pobudzenie innowacji społecznych.

Pakt będzie obejmował **zestawienie dostępnych środków finansowych lub środków potrzebnych**³⁷ na realizację inicjatyw związanych z klimatem, w tym na mniejsze projekty oddolne, pochodzących z różnych źródeł (np. UE, państwa członkowskie, organizacje dobroczynne, sektor prywatny). Ma to pomóc w uruchomieniu wsparcia na rzecz oddolnych inicjatyw w dziedzinie klimatu, które wymagają jedynie nieznacznych środków, ale wykazują potencjał do tego, by objąć wszystkie zaangażowane społeczności i przynieść znaczące i pozytywne skutki.

Misje, partnerstwa i projekty przygotowywane wspólnie z zainteresowanymi stronami i obywatelami w ramach programu „Horyzont Europa”³⁸ stworzą miejsca dla wspólnych rozważań i wspólnego ustalania celów oraz dla składania zobowiązań związanych z klimatem. Misje „Przystosowanie się do zmiany klimatu z uwzględnieniem transformacji społecznej”³⁹ oraz „Neutralne dla klimatu inteligentne miasta”⁴⁰ zapewnią przestrzeń, w której wszystkie właściwe podmioty, a w szczególności obywatele, będą mieć możliwość uczestniczenia we wspólnym tworzeniu, wspólnym wdrażaniu i wspólnej ocenie potrzebnych rozwiązań w oparciu o najlepsze dostępne dane naukowe.

Początkowo w ramach paktu na rzecz klimatu priorytetowo będą traktowane działania skoncentrowane na **terenach zielonych, ekologicznej mobilności, energooszczędnych budynkach i szkoleniach w zakresie zielonych miejsc pracy** w ramach istniejących i odpowiednich mechanizmów wsparcia Komisji. Te cztery obszary oferują natychmiastowe korzyści nie tylko w dziedzinie klimatu, ale także zdrowia i dobrostanu obywateli. **Z czasem pakt zostanie rozszerzony na inne obszary**, takie jak zrównoważona konsumpcja i

³⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=en&callId=604&furtherCalls=yes>

³⁷ Odnowiona strategia zrównoważonego finansowania, którą Komisja ma przyjąć na początku 2021 r., zapewni odpowiednie ramy umożliwiające wsparcie tej inicjatywy.

³⁸ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

³⁹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/adaptation-climate-change-including-societal-transformation_en

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

produkcja, jakość gleb, zdrowa żywność i zrównoważone żywienie⁴¹, oceany, obszary wiejskie i przybrzeżne, i inne. Na stronie internetowej poświęconej paktowi na rzecz klimatu⁴² znajdzie się regularnie aktualizowany przegląd inicjatyw, działań i nagród UE wspierających działania w dziedzinie klimatu, począwszy od czterech obszarów priorytetowych.

3.3.1. Tereny zielone

Europa potrzebuje więcej terenów zielonych, aby zwiększać swoją odporność w obliczu zagrożeń klimatycznych i zdrowotnych. Komisja w nowej strategii na rzecz bioróżnorodności ogłosiła już swoje poparcie dla planu **zasadzenia w Europie trzech miliardów dodatkowych drzew do 2030 r.**⁴³ Potrzebujemy drzew w miastach, ponieważ miejskie tereny zielone pochłaniają emisje i ograniczają nadmierny wzrost temperatury. Z kolei na obszarach wiejskich takie tereny przynoszą wiele korzyści dla rolnictwa i ekoturystyki. Po zasadzeniu drzewa wymagają jednak stałej opieki i pielęgnacji. **Lokalne społeczności, organizacje i osoby zaangażowane w nowe inicjatywy dotyczące sadzenia i pielęgnacji drzew** otrzymają wsparcie w ramach paktu, na przykład w formie zwiększenia widoczności i szerzenia informacji. Pakt będzie powiązany ze wspieranymi przez UE planami rolnymi w państwach członkowskich oraz z szeregiem funduszy unijnych (fundusze spójności, program LIFE itp.) i platform (nowa europejska platforma na rzecz zazieleniania miast ogłoszona w ramach strategii na rzecz bioróżnorodności).

W szczególności władze lokalne mogą projektować krajobrazy miejskie w taki sposób, aby zaplanować w nich obszary, na których będą lasy miejskie, parki i ogrody. Ze względu na ograniczenia nałożone w związku z COVID-19 coraz więcej burmistrzów dostrzegło znaczenie powiększania lokalnych zielonych terenów miejskich dla dobrostanu obywateli – oprócz dobrze już znanych korzyści w zakresie redukcji emisji i przystosowania się do zmiany klimatu.

Pakt zakłada zwrócenie uwagi na szczególną rolę obszarów wiejskich⁴⁴ w zapewnianiu zrównoważonego rozmieszczenia terytorialnego ludności oraz jako gwarancja odpornego krajobrazu ze zdrowymi ekosystemami, pozwalająca uniknąć przeludnienia miast.

Cele paktu obejmują:

1. dostarczanie burmistrzom oraz władzom lokalnym i regionalnym informacji pochodzących z istniejących zasobów, sieci i platform, takich jak Porozumienie Burmistrzów w sprawie Klimatu i Energii⁴⁵, Zielona Stolica Europy⁴⁶, Sieci Zielonego Liścia, Green City tool oraz Porozumienie w sprawie zielonego miasta;

⁴¹ Do drugiego kwartału 2021 r. Komisja opracuje wraz z zainteresowanymi stronami unijny kodeks i ramy monitorowania odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej i marketingowej w łańcuchu dostaw żywności.

⁴² <https://europa.eu/climate-pact>

⁴³ https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas>

⁴⁵ W kontekście Światowego Porozumienia Burmistrzów możliwe będzie stopniowe wspieranie powiązań z partnerami globalnymi.

2. dostarczanie władzom lokalnym rozwiązań w zakresie odtwarzania, ochrony i powiększania zielonych obszarów miejskich. Rozwiązania będą opierać się na istniejących strategiach politycznych i inicjatywach, z wykorzystaniem wyników projektów badawczych „Horyzont Europa”, takich jak rozwiązania oparte na zasobach przyrody, które maksymalizują tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy, możliwości rynkowe i odporność na zmianę klimatu;
3. utworzenie forum dialogu i współpracy pomiędzy społecznościami, przedsiębiorstwami, właścicielami gruntów i władzami lokalnymi, aby zapewnić przywrócenie wystarczającej powierzchni gruntów dla roślinności, tak aby wszyscy mogli czerpać z nich wiele korzyści w zakresie klimatu, zdrowia i ekosystemów.

3.3.2. Ekologiczna mobilność

Wszyscy musimy się sprawnie przemieszczać – i możemy to robić, jednocześnie dbając o nasze zdrowie i środowisko naturalne. Znaczna część emisji związanych z codziennym funkcjonowaniem każdego z nas zależy od naszych możliwości transportowych oraz naszych decyzji w zakresie mobilności. Dzięki rozwiązaniom cyfrowym i większej dostępności transport publiczny, jazda na rowerze, chodzenie pieszo i inne formy ekologicznej mobilności mogą uczynić nasze miasta bardziej ekologicznymi i stworzyć nowe możliwości w zakresie zatrudnienia i innowacji.

To wielkie przejście na mobilność ekologiczną już się rozpoczęło. Wiele europejskich **miast i ich mieszkańców bada możliwości rozwoju bezpieczniejszych, zdrowszych i tańszych możliwości w zakresie mobilności**, takich jak ulepszenie infrastruktury rowerowej, rozwój systemów wspólnego użytkowania pojazdów lub zakup ekologicznych autobusów, statków i pociągów. Na obszarach wiejskich odległości są na ogół większe niż na obszarach miejskich, a transport publiczny kursuje zwykle rzadziej i ogranicza się do gęściej zaludnionych obszarów. W tym kontekście pakt wesprze innowacyjne rozwiązania, **które nie pomijają żadnego miejsca**, w tym praktyki, takie jak systemy wspólnego użytkowania elektrycznych samochodów osobowych, infrastruktura rowerowa obejmująca duże dystanse oraz transport na żądanie. Dotyczy to również szczególnych potrzeb transportowych kobiet⁴⁷, wymogów w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych i starszych, a także unikania segregacji ze względu na miejsce zamieszkania dzięki zapewnieniu wszystkim dostępu do usług transportu publicznego.

Europejski Pakt na rzecz Klimatu będzie prezentował i wspierał sposoby przemieszczania się, które są wydajne, zdrowsze i mniej zanieczyszczają środowisko oraz zachęcał władze lokalne i regionalne do korzystania z funduszy spójności w celu przejścia na bardziej ekologiczną mobilność. Może on być powiązany z innymi inicjatywami, takimi jak platforma autobusów ekologicznych⁴⁸, która pomaga miastom dokonywać wspólnych zakupów autobusów ekologicznych, sieć „miasta dla miast” CIVITAS poświęcona bardziej ekologicznej

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/>

⁴⁷ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC117687/kjna29833enn_1.pdf

⁴⁸ <https://cleanbusplatform.eu>

mobilności w miastach⁴⁹ oraz europejska platforma planów zrównoważonej mobilności miejskiej⁵⁰, która pomaga miastom w obniżeniu emisji z transportu. Wpływ zobowiązań podjętych w ramach paktu na ekologiczny transport można wzmocnić za pomocą Europejskiego Tygodnia Mobilności⁵¹, nagród w zakresie mobilności w miastach „Urban Mobility Award”, dni mobilności miejskiej oraz Europejskiego Roku Kolei (2021 r.).

W kontekście tych inicjatyw pakt może być **miejscem, w którym zbiegają się zobowiązania miejskie lub regionalne** dotyczące:

1. wspólnych zakupów bezemisyjnych środków transportu, takich jak autobusy elektryczne lub wodorowe;
2. wspólnego zwiększenia długości i jakości bezpiecznej infrastruktury rowerowej przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby śmiertelnych ofiar wypadków drogowych w miastach;
3. przyjęcia innowacyjnych rozwiązań w zakresie mobilności i logistyki oraz opracowania partycypacyjnych i zrównoważonych planów dotyczących mobilności w miastach obejmujących dostosowane do potrzeb połączenia rozwiązań mające na celu redukcję emisji i zanieczyszczenia powietrza;
4. zachęcania do łączenia opcji transportu, które umożliwiają podróżnym neutralne pod względem emisji wybory w odniesieniu do podróży w obrębie UE, zwłaszcza na krótszych dystansach.

3.3.3. Ekologiczne budynki

W domu, w pracy lub w czasie wolnym spędzamy dużo czasu w pomieszczeniach zamkniętych: w budynkach, które są ogrzewane i chłodzone przy użyciu paliw kopalnych lub niezbyt dobrze izolowane; w miejscach, które mogą być nieprzystosowane do wytrzymania silnych fal upałów lub mrozów. Jeśli weźmiemy pod uwagę cały cykl życia obejmujący projektowanie, budowę, użytkowanie, renowację i rozbiórkę, **sektor budowlany jest największym pojedynczym konsumentem energii w UE (40 %)**, największym użytkownikiem surowców (50 % wydobywanych surowców)⁵², a tym samym jednym z największych emitentów gazów cieplarnianych (36 % bezpośrednich i pośrednich emisji związanych z energią). Wzrost temperatury, powodujący częstsze fale upałów, zwiększa zapotrzebowanie na energię konieczną do chłodzenia naszych budynków w okresie letnim – a do chłodzenia budynku biurowego potrzeba trzy razy więcej energii niż do jego ogrzania.

⁴⁹ <https://civitas.eu/> sieć „miasta dla miast” poświęcona czystszyemu i lepszemu transportowi w Europie, obejmująca ponad 800 innowacyjnych środków i rozwiązań w zakresie transportu miejskiego w ponad 80 miastach w całej Europie będących żywymi laboratoriami.

⁵⁰ <https://www.eltis.org/mobility-plans/european-platform>

⁵¹ <https://mobilityweek.eu>

⁵² Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy, 11 marca 2020 r. (COM(2020) 98 final) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>

Aby uczynić nasze budynki bardziej przyjaznymi dla klimatu, musimy stosować materiały niskoemisyjne, lepiej budować nowe budynki i odnawiać budynki już istniejące, ponieważ większość z nich będzie stać jeszcze przez dziesięciolecia.

Pakt będzie służył wspieraniu **renowacji budynków**⁵³ zgodnie z inicjatywą Komisji Europejskiej „Fala renowacji” mającą celu zmniejszenie ich emisji gazów cieplarnianych i zwiększenie ich odporności na skutki niebezpiecznych zjawisk pogodowych, takich jak fale upałów lub powodzie. Na przykład poprzez:

1. Pakt będzie zapewniał informacje na temat wielu korzyści płynących z poprawy efektywności energetycznej i wydajności materiałowej domów, szpitali, szkół, mieszkań socjalnych i usług komunalnych.
2. Pakt zainspiruje do składania zobowiązań, mierzenia postępów i ułatwiania dyskusji między poszczególnymi podmiotami uczestniczącymi w łańcuchu dostaw prowadzącym do renowacji.⁵⁴ Pozwoli na współtworzenie rozwiązań z udziałem obywateli poprzez program „Horyzont Europa” oraz umożliwi opracowywanie pomysłów na potrzeby europejskiego Bauhausu, nowej przestrzeni współtworzenia, w której architekci, artyści, inżynierowie i projektanci współpracują ze sobą, tworząc bardziej zasobooszczędne i zrównoważone budynki.
3. W kontekście unijnej inicjatywy „Fala renowacji”⁵⁵ w ramach Paktu udzielane będą wytyczne i pomoc techniczna dla burmistrzów i obywateli, którzy chcą zająć się produkcją i wykorzystaniem energii w budynkach i chcą poprawić odporność budynków, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii przystępności cenowej i ubóstwa energetycznego.
4. Pakt wskaże jak korzystać z funduszy dostępnych w ramach programu LIFE i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, aby wesprzeć rozwój działań w zakresie renowacji inicjowanych przez obywateli, społeczności i regiony, z uwzględnieniem szczególnej pomocy dla społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji.

3.3.4. Umiejętności ekologiczne

Działania w dziedzinie klimatu już przyczyniają się do tworzenia miejsc pracy i możliwości na miarę przyszłości. Zatrudnienie w sektorze energii ze źródeł odnawialnych w UE osiągnęło poziom ponad 1,5 mln miejsc pracy⁵⁶. W gospodarce o obiegu zamkniętym zatrudnionych jest obecnie ponad 4 mln ludzi⁵⁷. Komisja szacuje, że od chwili obecnej do 2030 r. tylko w celu wypełnienia zobowiązań Europy zawartych w porozumieniu

⁵³ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

⁵⁴ Razem z portalem BUILD UP (www.buildup.eu).

⁵⁵ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_en

⁵⁶ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC120302/employment_energy_status_report_2020.pdf

⁵⁷ COM(2020) 98 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098>

klimatycznym z Paryża zostanie utworzonych 1,2 mln dodatkowych zielonych miejsc pracy.
58

Pakt na rzecz klimatu pomoże osobom szukającym zatrudnienia w zielonej gospodarce poprzez propagowanie i wspieranie rozwoju **umiejętności ekologicznych**⁵⁹ wśród obywateli, instytucji edukacyjnych i szkoleniowych, a także organów publicznych oraz poprzez zachęcanie przedsiębiorstw do korzystania z przejścia na zieloną gospodarkę i możliwości, jakie niesie ze sobą zielona gospodarka. Programy i inicjatywy na rzecz rozwoju umiejętności ekologicznych powinny być w równym stopniu dostępne dla każdego i udostępniane osobom niepełnosprawnym.

Cele paktu obejmują:

1. pobudzanie zaangażowania organizacji i sektorów ważnych z punktu widzenia przejścia na gospodarkę przyjazną dla klimatu w ramach „paktu na rzecz umiejętności”⁶⁰, który ma na celu mobilizowanie prywatnych i publicznych zainteresowanych stron do podejmowania konkretnych działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowywania osób w wieku produkcyjnym oraz tworzenie partnerstw;
2. rozpowszechnianie **dobrych praktyk i wiadomości na temat udanych przedsięwzięć** zebranych w ramach licznych europejskich inicjatyw, przede wszystkim w trakcie realizacji projektów finansowanych za pośrednictwem inicjatywy Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych oraz⁶¹ programów Umiejętności na całe życie i Erasmus+⁶². Dobre praktyki wskazane przez państwa członkowskie obejmują korzystanie z gwarancji dla młodzieży w celu oferowania możliwości zatrudnienia w zielonych sektorach młodzieży bezrobotnej lub młodzieży biernej zawodowo;
3. pomoc w **korzystaniu z nowego Europejskiego Funduszu Społecznego** Plus przewidzianego na lata 2021–2027 oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, które umożliwią przeszkolenie pięciu milionów osób z myślą o zielonych miejscach pracy, a także ekologiczną odbudowę gospodarki i uruchomienie w 2021 r. nowej platformy na rzecz wspierania innowacji. Program Erasmus+ na lata 2021–2027 zapewni możliwości w zakresie rozwoju przyszłościowych umiejętności, a także projektów partnerstwa umożliwiających organizacjom działającym w dziedzinach edukacji i młodzieży nawiązanie współpracy w zakresie umiejętności i kompetencji na rzecz środowiska i klimatu;

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8219>

⁵⁹ Rozwój zestawu podstawowych umiejętności ekologicznych na potrzeby rynku pracy w celu określenia kierunku szkoleń w całej gospodarce – taksonomia ESCO <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>. ESF+ będzie wspierał podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowywanie 5 mln osób z myślą o zielonych miejscach pracy i zielonej gospodarce <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=en>

⁶⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=en>

⁶¹ Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych https://ec.europa.eu/social/vocational-skills-week/european-vocational-skills-week-2017_en

Europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=pl>;

⁶² Platforma projektu Erasmus+ <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/>; Inicjatywa dotycząca europejskich szkół wyższych https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_pl

4. zachęcanie zainteresowanych stron, władz i społeczności lokalnych do **pełnego wykorzystania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i mechanizmu sprawiedliwej transformacji**⁶³ w celu propagowania przekwalifikowywania, aktywnego włączenia społecznego pracowników i osób poszukujących pracy oraz tworzenia nowych lokalnych możliwości zatrudnienia w wybranych regionach;
5. udzielanie wskazówek w zakresie dostępnego wsparcia dla instytucji szkolnictwa wyższego w celu opracowywania i realizowania programów nauczania dotyczących skutków środowiskowych i klimatycznych w całym cyklu życia, a także w zakresie elastycznych form kształcenia, w tym krótkich kursów na temat zrównoważenia środowiskowego⁶⁴.

4. Dołącz do nas

Europejski Pakt na rzecz Klimatu pozwoli uznać i wzmocnić starania osób, które już walczą z kryzysem klimatycznym i ekologicznym, a także zachęcić inne osoby do przyłączenia się do tych działań. Pomoże on Europie ograniczyć emisje i rozwijać gospodarkę z poszanowaniem przyrody, należy jednak pamiętać, że tak duże przedsięwzięcie wymaga zaangażowania wszystkich.

Zachęcamy **władze lokalne, regionalne i krajowe** do organizowania regularnych otwartych spotkań w formie debaty z obywatelami na temat klimatu i środowiska, do opracowywania strategii sprawiedliwej transformacji, do zwiększenia inwestycji w ochronę ich społeczności przed wpływem klimatu oraz do rozważenia wielu korzyści, jakie zmniejszenie emisji przynosi ich okręgów wyborczym w zakresie jakości powietrza, czystej mobilności i przystępnej cenowo energii.

Zachęcamy **sektor prywatny, przedsiębiorstwa i sektor finansów** do tego, aby dążąc do własnego sukcesu, kierowały się dobrem innych. Oznacza to stawianie na zrównoważony rozwój w ich strategiach i działaniach, koncentrowanie się na długoterminowych korzyściach dla wszystkich, a nie krótkoterminowych dywidendach dla wybranych, pomaganie rządów w zapewnianiu, aby rynki oferowały zachęty gospodarcze w celu ograniczania szkód wyrządzanych środowisku i klimatowi, oraz wykorzystywanie ich siły innowacyjnej w celu opracowania rozwiązań dotyczących globalnych wyzwań.

Zachęcamy **społeczeństwo obywatelskie**, w tym organizacje oddolne, aby nadal wykorzystywały swój potencjał w zakresie koordynacji działań na rzecz zwalczania negowania zmiany klimatu i opóźnień w podejmowaniu działań w walce ze zmianą klimatu poprzez energiczne, sprzyjające uczestnictwu i pozytywne działania, a także aby wykorzystywały innowacje społeczne w celu wspierania kontynentalnej zmiany w kierunku neutralnej dla klimatu i zrównoważonej Europy.

⁶³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism_pl

⁶⁴ Np. <https://microcredentials.eu>

Zachęcamy **partnerów społecznych** do opracowywania wspólnych strategii na rzecz sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej oraz do utrzymywania i tworzenia miejsc pracy w sektorach i regionach objętych transformacją, w szczególności poprzez propagowanie możliwości przekwalifikowywania i podnoszenia kwalifikacji z myślą o nowych, ekologicznych, wysokiej jakości i długotrwałych miejscach pracy w przyszłości.

Zachęcamy **szkoły, środowisko akademickie, instytucje edukacyjne i szkoleniowe** do szerzenia wiedzy na temat klimatu oraz rozpowszechniania informacji naukowych dotyczących kryzysu klimatycznego i ekologicznego i podkreślania pilnego charakteru tego kryzysu w naszym codziennym życiu, w kształtowaniu polityki i w gospodarce.

Zachęcamy **młodzież** do korzystania z Paktu w celu napędzania systemowych i międzypokoleniowych zmian dla całego społeczeństwa.

Zachęcamy **obywateli** do poszukiwania i wprowadzania wielu pozytywnych rozwiązań, które mogą wynikać z dokonywania przyjaznych dla klimatu wyborów i kształtowania nowych nawyków, z korzyścią dla ich życia, społeczności i klimatu.

Pakt jest obecnie otwarty na pomysły, ambasadorów i wyrażanie zainteresowania złożeniem zobowiązań. Jeśli chcieliby Państwo dowiedzieć się więcej na temat paktu na rzecz klimatu lub podjąć związane z nim działania, zapraszamy do odwiedzenia strony internetowej paktu na rzecz klimatu⁶⁵, poszukiwania informacji dostępnych w mediach społecznościowych, przesłania zapytania za pośrednictwem przedstawicielstw Komisji w państwach członkowskich lub zwrócenia się do któregośkolwiek z naszych ambasadorów paktu na rzecz klimatu.

Komisja zaprasza wszystkich do przyłączenia się do naszej podróży ku lepszej i bardziej ekologicznej Europie. Wytyczymy nowe szlaki, krocząc razem we wspólnym celu.. Każdy może podjąć działanie. Każdy może wnieść swój wkład. **I każde, nawet najmniejsze działanie może przynieść ogromne zmiany.**

⁶⁵ <https://europa.eu/climate-pact>